

TIMES BESTSELERIS NR. 1

EPOCHOS KNYGA.
INDEPENDENT

PALIKITE

PASAULI,

UŽMARŠTY

ROMANAS

RUMAAN ALAM

baltos lankos

Rumaan Alam

Palikite pasaulį užmaršty

Romanas

Iš anglų kalbos vertė Gabrielė Gailiūtė-Bernotienė

baltos lankos

Na, bent jau švietė saulė. Jiems atrodė, kad tai geras ženklas, – žmonės bet kur sugebės išskaityti ženklus. Visa tai tiesiog reišė, kad nebuvo matyti debesų. Saulė buvo ten, kur visada. Atkakli ir abejinga saulė.

Keliai liejosi vienas į kitą. Eismas krekėjo. Jų pilka mašina buvo stiklo gaubtas, mikroklimatas: oro kondicionierius, paauglystės dvokas (prakaitas, pėdos, odos riebalai), prancūziškas Amandos šampūnas, šnarančios šiukšlės, nes jų visada būdavo. Mašina buvo Klėjaus teritorija, ir jis nesuko galvos dėl to, kas ten kaupdavosi, avių nuobirynai iš dideliais kiekiais perkamų dribsnių batonėlių, nežinia iš kur atsiradusi kojinė, „New Yorker“ prenumeratos kortelė, suglamžyta nosinaitė, sukalkėjusi nuo snarglių, ta balto plastiko luobelė, kadų kadai nulupta nuo pleistriuko. Vaikams amžinai reikėdavo pleistriukų, rausva odelė trūkinėdavo lyg vasaros vaisiai.

Rankas glostanti saulė ramino. Langai buvo tamsinti ir apsaugoti, kad nesiskverbtų vėžys. Per žinias pasakojo apie intensyvėjantį uraganų sezoną, apie audras įmantriais vardais, parinktais iš išankstinio sąrašo. Amanda pritildė radiją. Ar tai, kad vairuoja Klėjus, visada jis, kuo nors seksistiška? Na, ką gi, Amanda neturi kantrybės palydimiesiems sakramentams „statymas pakaitomis skirtingose gatvės pusėse“ ir „techninė apžiūra kas dvylika tūkstančių mylių“. Be to, Klėjus

tokiais dalykais didžiuodavosi. Jis buvo dėstytojas, ir tai kažkaip derėjo su tuo, kaip jis gardžiuodavosi naudingais kasdieniais darbais: surišti senus laikraščius į makulatūros ryšulius, pabarstyti apledėjusį šaligatvį chemikalų granulėmis, pakeisti lemputes, miniatiūrine pompele atkimšti užakusias kriaukles.

Mašina buvo ne tiek nauja, kad būtų prabangi, ir ne tiek sena, kad būtų bohemiška. Vidurinės klasės daiktas vidurinės klasės žmonėms, sukurtas ne tiek patraukliai, kiek neįžeidžiamai, pirktas salone veidrodinėmis sienomis su pora nenuoširdžių balionėlių; pardavėjų ten buvo keletu daugiau negu pirkėjų, jie trainiojosi po du ar tris, „Men’s Wearhouse“ kelnių kišenėse žvangindami smulkius pinigėlius. Kartais aikštelėje Klėjus prieidavo prie kokio nors kito šio automobilio egzemplioriaus (modelis buvo populiarus, „grafito spalvos“) ir suirzdavo, nesuveikus beraktei atidarymo sistemai.

Arčiui buvo penkiolika. Jis avėjo beformiais duonos kepalų dydžio sportbačiais. Nuo jo dvelkė pienu, kaip nuo mažų kūdikėlių, sykiu prakaitu ir hormonais. Visam tam apmaldyti pažastų sąvašynus Arčis purkšdavosi chemikalu, gamtoje neegzistuojančiu kvapu; bendru fokuso grupės narių sutarimu šis kvapas buvo pripažintas vyrišku idealu. Rozė šiems reikalsams skyrė daugiau dėmesio. Jaunos žydinčios merginos šešėlis; bladhaundas gal ir būtų užuodęs metalą po pradedančiųjų kosmetikos dvelksmais, paaugliška simpatija dirbtiniams obuoliams ir vyšnioms. Jie smirdėjo, smirdėjo visi, bet važiuoti greitkeliu atvirais langais nebuvo įmanoma – per triukšminga.

– Turiu atsiliepti.

Amanda įspėjamai iškėlė telefoną, nors niekas nieko nesakė. Arčis žiūrėjo į savo telefoną, Rozė – į savo, abu su žaidimais ir tėvų prižiūrimomis socialinėmis medijomis. Arčis

susirašinėjo su draugu Dilonu, šio du tėčiai bandė atsipirkti dėl užsitęsusių skrybių leisdami jam visą vasarą rūkyti žolę viršutiniame jų namo Bergeno gatvėje aukšte. Rozė jau buvo paskelbusi daugybę kelionės nuotraukų, nors jie dar tik kirto apygardos ribą.

– Klausau, Džoslina...

Kadangi telefonai žinojo, kas skambina, mandagybės pasidarė nereikalingos. Amanda buvo pardavimo ir klientų aptarnavimo vadovė, Džoslina – pardavimo ir klientų aptarnavimo vyresnioji specialistė ir viena iš trijų tiesioginių jos pavaldinių, kalbant šiuolaikine biurų kalba. Džoslina, korėjiečių kilmės, buvo gimusi Pietų Karolinoje, ir Amandai vis regėjosi, kad jai visai netinka apveltas akcentas. Tokia rasistiška mintis, kad ji niekada niekam negalėdavo prisipažinti.

– Labai atsiprašau, kad trukdau...

Džoslina trūkčiojamai alsavo. Ją baugino ne tiek Amanda, kiek galia. Amanda pradėjo karjerą vieno kambario bute, priklausančiame temperamentingam danui su šukuosena tarsi tonzūra. Pernai žiemą susitiko jį restorane ir jai pasidarė bloga.

– Nieko baisaus.

Tai nebuvo kilniadvasiškas nuraminimas. Skambutis ir pačiai Amandai suteikė palengvėjimo. Ji norėjo, kad kolegoms jos reiktų, taip, kaip Dievas trokšta, kad žmonės nepaliaudami melstųsi.

Klėjus pabarbeno pirštais į oda aptrauktą vairą, žmona suskersakiavo į jį. Jis pažvelgė į veidrodėlį tikrindamas, ar vaikai niekur nedingo, – toks įprotis susiformavo, kai jie buvo kūdikiai. Jie alsavo tolygiu ritmu. Telefonai juos veikė taip, kaip tos pūstažandės fleitos kobras.

Greitkelio kraštovaizdžio nė vienas iš tikrųjų nematė. Smegenys padeda akims – lūkesčiai galiausiai nustelbia ir tai, ko lauki. Geltonos ir juodos piktogramos, kalvelės, virstančios betono blokų sienomis, retsykais šmėsčiojantys namai, geležinkelio pervažos, beisbolo aikštės, baseinai. Amanda kalbėdama telefonu linkčiodavo – ne tam, kad žmogus kitame laido gale matytų, bet kad įrodytų sau, jog dalyvauja pokalbyje. Kartais taip įsilinkčiodavo, kad pamiršdavo klausytis.

– Džoslina... – Amanda pamėgino sugalvoti ką nors išmincinga. Džoslinai reikėjo ne tiek Amandos patarimo, kiek pritarimo. Kaip ir visa kita, biuro hierarchija buvo arbitrالی. – Gerai sugalvojai. Manau, protingai. Mes kaip tik greitkelyje. Gali skambinti, dėl to nesijaudink. Bet, kai pavažiuosim toliau, ryšys bus prastas. Ir pernai taip buvo, pameni? – Ji nutilo ir susigėdo: kodėl gi pavaldinė turėtų prisiminti pernykščius jos atostogų maršrutus? – Šiomet važiuojam dar toliau! – Nuleido juokais. – Bet, žinoma, skambink arba rašyk, viskas gerai. Sėkmės.

– Viskas gerai ofise?

Klėjus niekada neatsispirdavo pagundai ištarti „ofisas“ su kažkokia gaidelė. Šis žodis buvo jos profesijos sinekdocha, ir jis iš esmės – bet ne iki galo – suprato. Situoktinė gali turėti atskirą gyvenimą, ir Amandos gyvenimas buvo gerokai nutolęs nuo jo. Galbūt iš dalies dėl to jie buvo tokie laimingi. Mažiausiai pusė jų pažįstamų porų jau išsiskyrusios.

– Viskas gerai.

Viena iš dažniausiai jos kartojamų tiesų: visos pareigybės tam tikra dalimi niekuo nesiskiria viena nuo kitos, visur reikia siuntinėti laiškus vertinant darbą. Darbo dieną sudarydavo keli laišškai apie tą darbo dieną, šiek tiek biurokratinių mandagybų, septyniasdešimt minučių pietums, dvidešimt minučių

braižymosi po biurą, dvidešimt penkios minutės kavagėrių. Kartais jos vaidmuo tame spektaklyje atrodydavo paikas, kartais – itin reikšmingas.

Spūsčių nebuvo taip daug, bet paskui, greitkeliams virtus gatvėmis, padaugėjo. Panašiai kaip paskutinėje alinamoje laišos kelionės namo atkarpoje, tik su vešliomis žaliosiomis juostomis ir lietaus nudryžto mūro prekybcentrais. Miesteliai buvo arba darbininkų, pilni atvykėlių iš Centrinės Amerikos, arba pasiturintys, apgyventi balto dekadentiško santechnikų, interjero dizainerių ir nekilnojamojo turto brokerių pasaulio. Tikrieji turtuoliai gyveno kažkur kitoje karalijoje, gal Narnijoje. Ją užeidavai nebent netikėtai, nusekęs gulinčiais policininkais nužymėtais keliais iki būtino galo, akligatvio, čerpėto rūmo, vaizdo į tvenkinį. Ore tvyrodavo tas saldus vandenyno dvelksmo ir atsitiktinumo kokteilis, naudingas pomidorams ir kukurūzams, bet būdavo justi ir prabangių mašinų, meno kūrinių, tų minkštų audinių, kuriuos turtuoliai palieka numestus ant sofos, natos.

– Gal stabtelim užkąst?

Sakinio gale Klėjus nusižiovavo, pasigirdo tarsi smauginimo garsas.

– Mirštu iš bado. – Arčio hiperbolė.

– Važiuojam į „Burger King“! – Rozė pastebėjo restoraną.

Klėjus pajuto, kaip įsitempia žmona. Jai labiau patikdavo, kai jie maitindavosi sveikai (ypač Rozė). Jos nepritarimą jis fiksuodavo tarsi sonaru. Primindavo tą jausmą prieš erekciją, kai viskas sukyla. Jie buvo susituokę šešiolika metų.

Amanda valgė bulvytes. Arčis paprašė nežmoniško skaičiaus keptos vištienos kąsnelių. Juos susivertė į popierinį maišelį, įmaišė bulvyčių, apvarvino saldžiu, lipniu rudu padažu iš indelio su folija ir patenkintas kramtė.

– Šlykštu.

Rozei brolis neįtiko, nes buvo jos brolis. Ji valgė mėšainį, ne taip dailiai, kaip pati manė, rausvas lūpas ir aplink jas išsiterliojo majonezu.

– Mama, Heizelė atsiuntė lokaciją – gali pažiūrėti, ar toli jos namas?

Amanda prisiminė, kaip ją šokiravo, kad krūtį žindantys kūdikiai šitaip triukšmauja. Siurbia ir čiulpia lyg santechnikos įrenginiai, abejingai riaugėja, tyliai išleidžia dujas lyg nesuveikusi pliauškynė, begėdžiai gyvuliai. Ji ištiesė ranką už nugaros, paėmė mergaitės telefoną, taukuotą nuo maisto ir pirštų, įkaičiusį nuo per ilgo naudojimo.

– Mažute, mes būsime visai ne ten.

Heizelė buvo ne tiek Rozės draugė, kiek aistra. Rozė dar buvo per maža, kad suprastų, bet Heizelės tėvas buvo „Lazard“ direktorius, – dviejų šeimų atostogos vargu ar bus panašios.

– Bet tu *pažiūrėk*. Sakei, galbūt galėtume nuvažiuot mašina.

Tokį dalyką galėjo leptelėti išsiblaškiusi, vėliau visada gailėdavosi, nes vaikai prisimindavo pažadus. Amanda pažvelgė į telefoną.

– Mažute, čia Rytų Hamptone. Mažiausiai valanda kelio. Dar daugiau, priklausomai nuo dienos.

Rozė atsilošė sėdynėje, išleido pasibjaurėjimo garsą.

– Tai gal tada malonėsi atiduot telefoną?

Amanda atsigręžė ir suirzusi, suplukusi pažvelgė į dukrą.

– Atleisk, bet nenoriu dvi valandas vasarą sėdėt spūstyje vien dėl to, kad tu galėtum pažaist su drauge. Ypač per atostogas.

Mergaitė sukryžiuavo rankas ant krūtinės, patempė lūpą, lyg ginklą nutaikė. Pažaist! Koks įžeidimas.

Arčis kramtė žvelgdamas į savo atspindį stikle.

Klėjus valgė vairuodamas. Jei jie žūtų avarijoje, nes jo dėmesį patraukė septynių šimtų kalorijų sumuštinis, Amanda užsiustų.

Keliai vis dar siaurėjo. Ūkininkų kioskeliai ties kai kuriais išsukimais iš pagrindinio kelio buvo gyvi garbės žodžiu: žalio veltinio pintos su plaušutomis avietėmis, sutrintomis ir pelijančiomis, medinė dėžutė penkių dolerių banknotui. Viskas taip žalia, kad, tiesą sakant, atrodė truputį beprotiškai. Norėjosi viską ryti: išlipti iš mašinos, atsistoti keturpėščiam ir suleisti dantis į pačią žemę.

– Įkvėpkim gryno oro.

Klėjus atidarė visus langus ir išvėdino vaikų bezdalus. Sumažino greitį, nes kelias gundomai vingiavo tarsi pirmyn atgal linguojamas klubas. Dizainerių kurtos pašto dėžutės – tarsi valkatų laikomi kartonai su tekstu, – geras skonis, didelis turtas, keliauk pro šalį. Nieko nebuvo matyti, taip vešliai žėlė medžiai. Ženklaai įspėjo apie stirnas, kvailas ir įpratusias prie žmonių artumo. Jos užtikrintai žingsniuodavo gatvėmis, padėrusiomis akimis, aklos. Visur voliojosi jų lavonai, riešuto rudumo, po mirties išpampę.

Jie pasuko vingiu, priešais išniro kita mašina. Arčis, būdamas ketverių, būtų žinojęs, kaip ją pavadinti: *žąsiakaklis tralas*, didžiulė tuščia transporto priemonė, velkama ryžtingo traktoriuko. Vairuotojas nekreipė dėmesio į gale prikabinatą mašiną, abejingas tarsi vietinis invazinei rūšiai, o tralas pūškavo nelygiu keliu. Į savo gimtąją sodybą jis nusuko tik po geros mylios, o tuomet Ariadnės siūlas, ar kas ten juos rišo su palydovais virš galvų, jau buvo nutrūkęs. GPS nė neišsivaizdavo, kur jie, ir jiems teko sekti nurodymais, kuriuos Amanda,

įgudusi planuotoja, susiprotėjo nusirašyti į užrašų knygelę. Kairėn, tada dešinėn, tada kairėn, tada kairėn, tada dar maždaug mylia, tada vėl kairėn, tada dar dvi mylios, tada dešinėn, nepasiklydę, bet ir ne nepasiklydę.